

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 46/2014-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. januára 2014 predbežne prerokoval sťažnosť M. A., zastúpeného JUDr. Tiborom Timárom, advokátom a konateľom Advokátskej kancelárie TIMAR & partners, s. r. o., Štúrova 42, Šaľa, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2 T/14/2013 a jeho uznesením z 1. augusta 2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 28/2013 a jeho uznesením z 8. augusta 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. A. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. októbra 2013 doručená sťažnosť M. A. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu Pezinok (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. PK- 2 T/14/2013 a jeho uznesením z 1. augusta 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 28/2013 a jeho uznesením z 8. augusta 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že obhajca sťažovateľa 24. júla 2013 požiadal špecializovaný trestný súd, aby rozhodol o jeho prepustení z väzby v zmysle § 79 ods. 1 Trestného poriadku, pretože bol toho názoru, že „*zákonné dôvody väzby v trestnom konaní sp. zn. PK-2 T/14/2013 zanikli*“.

V namietanej trestnej veci vedenej špecializovaným trestným súdom pod sp. zn. PK - 2 T 14/2013 bola 10. mája 2013 podaná na sťažovateľa obžaloba prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona pre obzvlášť závažný zločin hrubého nátlaku podľa § 190 ods. 1 a 3 písm. a) a ods. 5 písm. c) Trestného zákona a pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona.

Sťažovateľ bol väzobne stíhaný v inej trestnej veci, pričom na základe príkazu predsedu senátu špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK - 2 T 29/2013 z 31. júla 2013 bol prepustený na slobodu.

Predsedníčka senátu špecializovaného trestného súdu následne opatrením sp. zn. PK - 2 T 14/2013 z 31. júla 2013 nariadila termín verejného zasadnutia na 1. august 2013 o 9.00 h, predmetom ktorého malo byť rozhodovanie o väzbe sťažovateľa v trestnej veci vedenej špecializovaným trestným súdom pod sp. zn. PK - 2 T 14/2013.

Pre účely zabezpečenia úspešnosti vykonania tohto úkonu (neverejného zasadnutia o rozhodovaní o väzbe) vydala predsedníčka senátu špecializovaného trestného súdu 31. júla 2013 rozkaz na predvedenie sťažovateľa podľa § 120 ods. 3 Trestného poriadku, o vykonanie ktorého požiadala v súlade § 120 ods. 4 Trestného poriadku Prezídium Policajného zboru, národnú kriminálnu agentúru, národnú protizločineckú jednotku, expozitúru Bratislava (ďalej len „policajný orgán“).

Na neverejnom zasadnutí špecializovaný trestný súd vypočul sťažovateľa za účasti jeho obhajcu a prokurátora k jednotlivým dôvodom a okolnostiam väzby a uznesením sp. zn. PK - 2 T 14/2013 z 1. augusta 2013 ho vzal do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

Proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Tost 28/2013 z 8. augusta 2013 tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na to, že špecializovaný trestný súd ho „majúc vedomosť o realizovanom príkaze na prepustenie (vzhľadom na rovnaké zloženie senátu) nechal predviesť podľa ustanovenia § 120 ods. 3 Trestného poriadku (nesprávne poukazuje aj na § 120 ods.12 Trestného poriadku) na výsluch a neverejné zasadnutie dňa 02. 08. 2013.

... obvinení boli vo väzbe viac ako 22 mesiacov (z toho viac ako 13 mesiacov nezákonne)... pre výlučne kolúzny dôvod väzby, a preto v čase nariadenia predvedenia súd nemohol dôvodiť skrývaním sa alebo útekom, ani neprítomnosťou stáleho bydliska a pod. Samotný kolúzny dôvod pôvodnej väzby, ktorá bola ustálená počas 22 mesiacov pôvodnej väzby nemohol u súdu založiť dôvod na predvedenie.

Z vykonaného dokazovania na neverejnom zasadnutí dňa 01. 08. 2013 je zrejmé a nepochybné, že obvinení dňa 30. 07. 2013 ani neprekročili brány Ústavu na výkon väzby, a boli obmedzení na osobnej slobode orgánmi činnými v trestnom konaní...

Samotná skutočnosť, že obžalovanému bola v súvislosti s predvedením obmedzená osobná sloboda na viac ako 20 hodín zakladá nezákonnosť samotného predvedenia.

V rámci inštitútu predvedenia nie je možné neprimerane obmedzovať osobnú slobodu, pričom v danom prípade k tomu nepochybne prišlo.

Predvedenie nie je zaistenie osoby podľa zákona č. 171/1993 zb. v znení neskorších prepisov, a 24 hodinový časový údaj na prepustenie sa tu nemôže použiť analogicky. Pri predvedení je možné obmedziť osobnú slobodu len na nevyhnutne potrebný čas, ktorý bezpochyby nemôže byť niekoľko hodín, a toľž nie viac ako 20 hodín.

Obvinený bol obmedzený na osobnej slobode počas celej noci. Uvedený postup súdu pri použití a využití inštitútu predvedenia bol nepochybne v rozpore s § 120 ods. 3, ods.4 Trestného poriadku s poukazom na § 2 ods. 2 Trestného poriadku...

V následnom mám za to, že súd v tomto prípade tým, že rozhodol o väzbe konal nad zákonné zmocnenie, keď nemal ex offo možnosť rozhodovať o väzbe obžalovaných v inej trestnej veci, v ktorej bolo rozhodnuté dňa 08. 07. 2013 o prijatí obžaloby a bol nariadený termín hlavného pojednávania a určil sa rozsah dokazovania, pričom ostatní obžalovaní v danej trestnej veci boli rozhodnutím súdu ešte pred tým ponechaní vo väzbe podľa § 238 ods.3 Trestného poriadku...

S právnym názorom a postupom súdu, ktorým určil, že je povolaný po podaní obžaloby sám ex offo rozhodnúť o väzbe obvinených bez podnetu inej osoby, najmä prokurátora, sa nestotožňujem a mám iný právny názor. Mám za to, že v zmysle ustanovenia § 72 ods. 2 Trestného poriadku súd nemal možnosť konať ex offo o väzbe obžalovaných v inej trestnej veci, aj keď mal vedomosť o stíhaní a obžalobe na obžalovaných v danej trestnej veci, v ktorej o väzbe rozhodoval...

Vzhľadom na uvedené skutočnosti mám za to, že súd v súdnom konaní (po podaní obžaloby) môže ex offo rozhodovať o väzbe, teda bez návrhu iného zákonom povolaného subjektu, len pri lex specialis ustanovení § 238 ods.3 Trestného poriadku...

... súd rozhodol o väzbe v nezákonnom zložení, keďže jeden člen senátu bol nahradený na základe rozvrhu práce a požiadaním predsedu Špecializovaného trestného súdu určený podľa rozvrhu práce. V danej trestnej veci ako už bolo uvedené bola dňa 08. 07. 2013 v senátnom zákonnom zložení súdom prijatá obžaloba, pričom nebol v konaní určený náhradný sudca. Vzhľadom na to, že vec je nepochybne v súdnom konaní bolo na mieste postupovať nahradením člena senátu náhradným sudcom, a nie sudcom určeným podľa rozvrhu práce.

Vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods.1 písm. b) Trestného poriadku je potrebné uviesť, že súd dôvodí predmetným trestným stíhaním obžalovaného za skutok kvalifikovaný ako trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia spolupáchatel'stvom..., kde obžalovaný mal obchádzať úradnú korešpondenciu vo výkone väzby. Táto skutočnosť je podľa súdu daná ako kolúzna aktivita, ktorá postačuje ako dôvodné podozrenie (obava) na ustálenie kolúzneho dôvodu väzby. Podľa názoru obhajoby bolo v tomto štádiu väzby (súdna väzba) potrebné vziať do úvahy a posúdiť obsah predmetných listov a podľa samotného obsahu ustáliť, či je prítomná dôvodná obava na kolúznu aktivitu alebo nie. Skutočnosť, že obžalovaný vyhľadáva dôkazy, najmä svedkov, následne zisťuje, čo o predmetných skutkoch, alebo jeho účasti, resp. neúčasti a exkulpačných okolnostiach vedia je právom obvineného, v rámci práva na predkladanie dôkazov.

Keďže bola väzba od 15. 06. 2012 u obžalovaného nezákonná, nemohol sa od tohto času obžalovaný dopustiť marenia účelu väzby, ktorá je nezákonná...

Vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné uviesť, že poukaz súdu na pôvodné trestné stíhanie, v ktorom bol obžalovaný nezákonne vo väzbe nie je na mieste ako som už vyššie uvádzal zo samotného dôvodu, že v tejto trestnej veci bol obžalovaný nezákonne vo väzbe, takže trestné stíhanie (obvinenie) v tejto veci založilo nezákonnú väzbu a bolo samotným titulom pre väzbu, a daná trestná vec bola súčasne vedená s trestnou vecou, v ktorej bol teraz vzatý do väzby obžalovaný. Počas doterajšieho trestného stíhania neboli uvedené súbežne vedené trestné stíhanie hodnotené ako dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a preto po uplynutí viac ako 22 mesiacov od kedy má obžalovaný vznesené obvinenia za súbežne vedené trestné stíhanie už nemôžu byť takto hodnotené, navyiac nemôžu založiť takéto hodnotenie pre vzatie do väzby ako dôvod pokračujúcej väzby.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Postupom a rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu Pezinok zo dňa 01. 08. 2013, sp. zn. PK - 2 T/14/2013 v spojení s postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 08. 08. 2013, sp. zn. 6 Tost 28/2012 o vzatí obžalovaného do väzby boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2, ods. 3,

ods. 4 a ods. 5 a čl. 48 ods. 1 Ústavy... a ľudských práv a základných slobôd práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), čl. 5 ods. 3 a čl. 5 ods. 4 Dohovoru...

2. Uznesenie Špecializovaného trestného súdu zo dňa 01. 08. 2013, sp. zn. PK - 2 T/14/2013 a uznesenie Najvyššieho súdu... zo dňa 08. 08. 2013, sp. zn. 6 Tost 28/2012 o vzatí obžalovaného do väzby sa zrušujú...“.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Sťažovateľ v petite sťažnosti navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že napadnutými uzneseniami boli porušené jeho základné práva podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

Podľa čl. 17 ods. 4 ústavy obvineného možno zatknúť iba na odôvodnený písomný príkaz sudcu. Zatknutá osoba musí byť do 24 hodín odovzdaná súdu. Sudca musí zatknutú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú

oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní...

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Z už citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy) tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

V prípade uplatnenia uvedenej subsidiárnej právomoci ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného

súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

1 K namietanému porušeniu základných práv podľa základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením špecializovaného trestného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podstatou princípu subsidiarity je skutočnosť, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľ mal právo podať proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu sťažnosť (čo aj urobil), o ktorej bol oprávnený a povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sa ústavný súd zamerlal na posúdenie otázky, či ju možno považovať za zjavne neopodstatnenú. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Z argumentácie obsiahnutej v sťažnosti vyplýva, že námietky sťažovateľa smerovali najmä proti údajnému nezákonnému postupu a uzneseniu špecializovaného trestného súdu pri jeho vzatí do väzby, k jednotlivým väzobným dôvodom, nezákonnosti jeho predchádzajúcej väzby, ako aj k tomu, že v konaní rozhodoval špecializovaný trestný súd v nezákonnom zložení. V čom vidí však porušenie svojich práv zo strany najvyššieho súdu, sťažovateľ v sťažnosti bližšie neuvádza, iba vyslovuje svoj právny názor, že Trestný poriadok „*neupravuje postup súdu pre prípad vzatia obvineného do väzby pre prípad súdnej väzby, ktorej nepredchádzala väzby v prípravnom konaní, ibaže bol realizovaný príkaz na zatknutie, čo v danom prípade nebolo*“.

Podľa § 228 ods. 2 Trestného poriadku po podaní obžaloby alebo návrhu na dohodu o vine a treste súd rozhoduje samostatne všetky otázky súvisiace s ďalším konaním a je

povinný, nečakajúc na ďalšie návrhy, urobiť všetky rozhodnutia a opatrenia upravené týmto zákonom, ktoré sú potrebné na skončenie veci a na výkon súdneho rozhodnutia.

Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene. Na obsah petícií zasahujúcich do plnenia týchto povinností orgány činné v trestnom konaní ani súd neprihliadajú.

Podľa § 120 ods. 3 Trestného poriadku obvinený môže byť predvedený aj bez predchádzajúceho predvolania, ak je to potrebné na úspešné vykonanie úkonu, najmä ak sa skrýva, nemá trvalé bydlisko, ak mu nie je možné doručiť predvolanie na adrese, ktorú uviedol.

Zo sťažnosti vyplýva, že napadnutým uznesením špecializovaného trestného súdu bol sťažovateľ vzatý z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku do väzby. Väzba mu začala plynúť 31. júla 2013 od 14.45 h.

Proti tomuto uzneseniu podal obhajca sťažovateľa sťažnosť, v ktorej okrem iného uviedol: *„Pri nerealizovaní reálneho výkonu práva na jeho osobnú slobodu po vydaní príkazu na jeho prepustenie z väzby v inej trestnej veci... bola zabezpečovaná jeho účasť na výsluchu a neverejnom zasadnutí dňa 01. augusta 2013 formou predvedenia v zmysle § 120 ods. 3 Tr. por., hoci na to neboli splnené zákonné podmienky...“*.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti tvrdil, že *„po podaní obžaloby je súd oprávnený rozhodnúť o jeho vzatí do väzby iba na návrh prokurátora, a nie sám ex offo(..) a tiež to, že od 15. júna 2013 bol nezákonne vo väzbe v inej trestnej veci...“*.

Vychádzajúc z rozsiahleho napadnutého uznesenia špecializovaného trestného súdu (15 strán) v spojení s príslušnou časťou odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (s. 5 až s. 21) a s poukazom na citované ustanovenia Trestného poriadku sa ústavný súd stotožňuje s jasnou a zrozumiteľnou argumentáciou najvyššieho súdu a zastáva názor,

že špecializovaný trestný súd pri predvedení sťažovateľa na neverejné zasadnutie postupoval v súlade so zákonom (Trestným poriadkom), a preto nemohol porušiť v sťažnosti označené základné práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru.

Na podporu uvedeného záveru ústavný súd v zhode s najvyšším súdom konštatuje, že § 120 ods. 3 Trestného poriadku obsahuje len demonštratívny (nie taxatívny) výpočet dôvodov, na základe ktorých možno obvineného predviesť bez predchádzajúceho predvolania pre účely úspešného vykonania úkonu. Z už citovaného znenia § 120 ods. 3 Trestného poriadku možno vyvodit' len dve zákonné podmienky, ktoré musia byť na jeho uplatnenie splnené; musí ísť o obvineného a zároveň predvedenie je potrebné na úspešné vykonanie úkonu. Z príloh sťažnosti zjavne vyplýva, že sťažovateľ je podozrivý z páchania dlhodobej závažnej trestnej činnosti v rámci zločineckej skupiny a je v procesnom postavení obžalovaného, na základe čoho možno formulovať záver, že na uplatnenie postupu podľa § 120 ods. 3 Trestného poriadku boli v preskúmvanej veci nevyhnutné zákonné podmienky splnené.

V posudzovanej veci špecializovaný trestný súd vychádzajúc zo svojich povinností vyplývajúcich mu z Trestného poriadku a nečakajúc na ďalšie procesné návrhy prijal opatrenie – vydal rozkaz na predvedenie sťažovateľa v zmysle § 120 ods. 3 Trestného poriadku a nariadil jeho predvedenie pre účely úspešného vykonania neverejného zasadnutia, na ktorom mala byť preskúmaná existencia dôvodov jeho väzby (a tiež obžalovaného Š.) a malo byť o väzbe aj rozhodnuté.

Zásah do osobnej slobody sťažovateľa spočívajúci v jeho predvedení na neverejné zasadnutie je nepochybne z hľadiska rešpektovania zásady primeranosti a zdržanlivosti zásahov do osobnej slobody potrebné považovať za najmiernejší prostriedok obmedzenia osobnej slobody (napr. v porovnaní so zatknutím či zadržaním). Ústavný súd sa v tejto súvislosti stotožňuje s argumentáciou najvyššieho súdu, podľa ktorej síce Trestný poriadok neustanovuje maximálnu dĺžku obmedzenia osobnej slobody pri uplatnení predvedenia, ale *«... je zrejmé, že musí ísť o lehotu kratšiu, ako by tomu bolo v prípade zadržania obvineného, resp. jeho zatknutia...»*

V posudzovanom prípade bol aplikovaný postup podľa § 120 ods. 3 Tr. por., t. j. predvedenie bez predchádzajúceho predvolania. Ako vyplýva zo znenia uvedeného ustanovenia, jeho aplikovanie vyžaduje v podstate splnenie jedinej podmienky, a to potrebu úspešného vykonania úkonu trestného konania. Zákon uvádza aj konkrétne príklady, ide však len o exemplifikatívny výpočet („najmä“), a teda nie je vylúčená ani iná skutočnosť. Obvineného je možné predviesť bez predchádzajúceho predvolania, ak sú na to naliehavé dôvody procesnej povahy.».

Za daných okolností ani podľa názoru ústavného súdu nešlo o svojvoľný a neodôvodnený postup smerujúci k zbaveniu osobnej slobody sťažovateľa, keďže išlo o postup, ktorý má oporu v § 253 ods. 1, § 2 ods. 6 a § 120 ods. 3 Trestného poriadku.

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutých uznesení špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti, sa ústavný súd nedomnieva, že by z týchto rozhodnutí vyplývala jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvoľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd preto tento postup hodnotí ako zákonný a z hľadiska akceptovateľný a udržateľný.

Na základe uvedeného ústavný súd považuje námietku sťažovateľa za zjavne neopodstatnenú, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K námietkam týkajúcim sa jednotlivých väzobných dôvodov

Ústavný súd vychádzajúc z námietok sťažovateľa k väzobným dôvodom podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku citovaných na strane 5 a dôvodov vyplývajúcich z odôvodnení napadnutých uznesení konštatuje, že špecializovaný trestný súd (na s. 15 až s. 16) dostatočne odôvodnil existenciu väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, s ktorými sa stotožnil v napadnutom uznesení aj najvyšší súd

na s. 18 až s. 20), a ústavný súd nemá žiadny relevantný dôvod s prihliadnutím na povahu, rozsiahlosť, závažnosť a dlhodobé páchanie trestnej činnosti kladenej podľa obžaloby sťažovateľovi za vinu do týchto rozhodnutí zasiahnuť.

Ústavný súd po preskúmaní listinných dôkazov konštatuje, že úvahy vyplývajúce z odôvodnenia uznesení špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za arbitrárne, prípadne za ústavne neudržateľné, preto aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Z dokumentácie priloženej k sťažnosti vyplýva, že osobná sloboda sťažovateľa bola obmedzená 31. júla 2013 o 14.45 h a špecializovaný trestný súd o jeho väzbe rozhodol na neverejnom zasadnutí 1. augusta 2013. Na sťažovateľa však nebol vydaný príkaz na zatknutie, keďže jeho osobná sloboda bola obmedzená na účely zabezpečenia jeho predvedenia postupom podľa § 120 ods. 3 a 4 Trestného poriadku. Ústavný súd poukazuje v tejto súvislosti tiež na (už citovanú) relevantnú časť napadnutého uznesenia, v ktorej najvyšší súd uvádza: *„Pri použití predmetného inštitútu nepochybne dochádza k obmedzovaniu osobnej slobody obvineného. Hoci maximálna možná dĺžka takéhoto obmedzenia nie je v zákone explicitne stanovená, je zrejmé, že musí ísť o lehotu kratšiu, ako by tomu bolo v prípade zadržania obvineného, resp. jeho zatknutia na základe príkazu na zatknutie, ktorých aplikácia inak mimochodom v posudzovanej veci vzhľadom na nesplnenie zákonných podmienok neprichádzala do úvahy. Možno uviesť, že kým väzba predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody obvineného, predvedenie je z tohto pohľadu zásahom najmiernejším...*

Inštitút predvedenia nebol zneužitý na iný, než zákonom stavený účel, pričom tiež lehotu pozbavenia osobnej slobody treba považovať s ohľadom na všetky vyššie zmienené skutočnosti za primeranú.“

Vychádzajúc z uvedeného považuje ústavný súd námietku sťažovateľa, podľa ktorej došlo v jeho prípade k prekročeniu lehôt ustanovených Trestným poriadkom, za zjavne neopodstatnenú, keďže o jeho väzbe bolo rozhodnuté do 24 hodín od obmedzenia jeho osobnej slobody.

Okrem toho najvyšší súd dal odpoveď aj na iné námietky sťažovateľa, keď poukázal aj na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Wenner v. Slovensko, 23. november 2010, č. 14579/05): „*V praxi dochádza k viacerým takým obdobným situáciám, keď je obvinený len formálne prepustený z väzby, aby bolo zároveň nariadené jeho dodanie do výkonu trestu odňatia slobody (je fakticky iba premiestnený, resp. prevezený z ústavu na výkon väzby do ústavu na výkon trestu), resp. tiež opačne, keď je obvinený prepustený z výkonu trestu a automaticky nastupuje do výkonu väzby (prichádza do úvahy napr. v prípade postupu dovolacieho súdu podľa ust. § 380 ods. 2 Tr. por.). Takéto obmedzovanie osobnej slobody bez prerušenia nemožno pritom považovať za nezákonné*“, a aj na to, „*že všeobecný súd nemohol sám, bez návrhu prokurátora, rozhodnúť o jeho vzatí do väzby*“, keď uviedol: «*V prípravnom konaní je pánom sporu („DOMINUS LITIS“) prokurátor, a preto sa tu stanovuje ako podmienka na vzatie obvineného do väzby podanie návrhu z jeho strany. Od podania obžaloby či návrhu na dohodu o vine a treste sa však už jeho postavenie mení, a stáva sa „len“ jednou zo strán konania, konkrétne stranou zastupujúcou štát, resp. podanú obžalobu (návrh).*

V konaní pred súdom je pánom sporu súd (sudca - senát), ktorý je zo zákona povinný vykonávať všetky úkony potrebné k vydaniu rozhodnutia ako i jeho výkonu. V tejto súvislosti je okrem ust. § 2 ods. 6 Tr. por. a tam stanovenej zásady oficiality, potrebné poukázať predovšetkým na ust. § 238 ods. 2 Tr. por., v zmysle ktorého po podaní obžaloby alebo návrhu na dohodu o vine a treste súd rozhoduje samostatne všetky otázky súvisiace s ďalším konaním a je povinný, nečakajúc na ďalšie návrhy, urobiť všetky rozhodnutia a opatrenia upravené týmto zákonom, ktoré sú potrebné na skončenie veci a na výkon súdneho rozhodnutia. V predmetnom ustanovení je jasne vyjadrená zásada, že podaním obžaloby, resp. návrhu prechádzajú všetky kompetencie spojené s rozhodovaním a rozhodovanie na súd. Ten pri príprave prejednávania veci a pri jeho prejednávaní postupuje z úradnej povinnosti (ex officio), pričom nemôže a nemusí vyčkávať na návrhy strán. Otázkami súvisiacimi s ďalším konaním sa rozumie i rozhodovanie o väzbe.

Uvedený záver potom jednoznačne podporuje i ust. § 72 ods. 2 veta tretia Tr. por., ktoré rozoznáva dve rozdielne situácie: 1/ keď o väzbe koná a rozhoduje súd (v súdnom

konaní); 2/ keď o väzbe koná a rozhoduje sudca pre prípravné konanie na návrh prokurátora (v prípravnom konaní). K tomu vid' i ust. § 72 ods. 4 Tr. por.».

Podľa právneho názoru ústavného súdu sú odpovede na tieto námietky jasné a zrozumiteľné a ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Úvahy najvyššieho súdu v spojení s uznesením špecializovaného trestného súdu považuje ústavný súd za legitímne, preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

4. K námietke porušenia práva na zákonného sudcu

Sťažovateľ napokon namieta, že špecializovaný trestný súd nerozhodoval o jeho väzbe v zákonomnom zložení, čím došlo k neprípustnému zásahu do jeho základného práva na zákonného sudcu.

Vo vzťahu k tejto námietke zistil, že predsedníčka senátu oboznámila sťažovateľa a jeho obhajcu s opatrením predsedu špecializovaného trestného súdu č. 14 z 31. júla 2013 o určení sudcu zo senátu 1 T na rozhodovanie o väzbe (pozri zápisnicu z neverejného zasadnutia konaného 1. augusta 2013) a tiež na jeho námietky týkajúce sa nezákonného zloženia špecializovaného trestného súdu dal najvyšší súd jasnú odpoveď na s. 13, keď uviedol: *„keďže namiesto chýbajúceho člena príslušného senátu (z dôvodu čerpania dovolenky) bol na spolurozhodovanie o väzbe obžalovaných opatrením predsedu súdu č. 14 z 31. júla 2013, č. Spr 280/2012, správne určený sudca zo zastupujúceho senátu 1T v zmysle Rozvrhu práce na rok 2013 (vid' zväzok XXV, č. 1. 7949). Náhradný sudca v zmysle § 246 Tr. por. sa ustanovuje za iným účelom, a to len na hlavné pojednávanie, preto takýto spôsob nahradenia absentujúceho člena senátu 2 T neprichádzal do úvahy.“*

Ústavný súd sa taktiež oboznámil s opatrením č. 14 predsedu špecializovaného trestného súdu, ako aj s rozvrhom práce špecializovaného trestného súdu na rok 2013

a v tejto súvislosti nezistil podobne ako v súvisiacej veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. IV. ÚS 800/2013 (obžalovaný Š.), že by špecializovaný trestný súd konal v nezákonnom zložení, a navyše, táto námietka sťažovateľa v sťažnosti nie je riadne odôvodnená (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), preto mohol ústavný súd jeho sťažnosť v tejto časti odmietnuť nielen ako zjavne neopodstatnenú (v tejto súvislosti poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia sp. zn. IV. ÚS 800/2013 z 18. decembra 2013), ale aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. januára 2014